HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מאי נאו בעוף. קמ"ל שהרי דמו רואי ליציאה למוקדה הגדלה בגבדי למר שקורין טיני"ש כדלקמיה[ב] כשגב אלמו עם וקמ"ל ויפטר מן הכסוי ומי אין שחיטה לעוף טורחו לריך כסוי אזו היא שחיטתו: **נלמה.** נצע עור מדוס שקורין פרק"ש: **מלכ.** עוף קדשים נסקין נגילה למין מליקה אלא בציפורן:

נבי נמי [דבי תנבי] שדנה ומפרקה. אלא רוב נשר כלמדינן בפ"ק (לעיל דף כא.) הוא מרפה מסום לסכין לאו מליקה הוא: **מיבני לה סבין.** שחוסך קיסרין לאחר שנטרפה: **לטהרה מידי נבילה.** להא טרפה שנשחטה אינה מטמאה[ג] ועוד[ד] נחיבתו זו היא שחיטתו והך שחיטה מן העורף אין שהוא מחליד ואין שהוא דוקא כלמדינן בפ"ק (שם דף כ:) מ"מ לא גרעה מנחירה וטרפה מיהא הויא דמודה רבי ילחק שיש טריפה לעוף כלתנן (לקמן דף נו.) אלו טרפות בעוף ואין כשר בו אלא נחירה שהיא בסימנין כלכתיב ושפך[ה] את עיקור אצל הריגה בעלמא לא: **הוא דאמר.** רבי ילחק בן פנחס דאמר כי אלו אנחה[ו] עוף אין לו שחיטה וכו': **ברבי.** גדול בדורו: **אך בשר יאכל וגו'.** בפסולי המוקדשין שנפלו בסומן קאי: **מה למדנו מלבי ואין.** הכי (ו) לכתוב אך הטמא והטהור יחדו יאכלנו: **מה פסולי המוקדשין בשחיטה.** לעיל מהסום קאי כתיב וזבחת מבקרך וגו'. בפסריס[ז] גרסינן מקיש לבי ואין לבהמה מה בהמה בשחיטה בו' ולא מוקי להמי קאי דבי ירחיב בפסולי המוקדשין אלא בשבר מסום של חולין: **מאן תנא.** לעיל דקתני [מז:] ונחבו או עוקבו לפלוג עליה דרבי אלעזר דקאר: **לאשר לויתין.** למד שנטרפה לו מלות שחיטה על פה להיכן ליהו בכתב: **רוב אחד בו'.** אלו מקיא ליף אלא לומר על הלכות שחיטה נעטוה: **ווטב.** מיוחד שבסימנים הוא שחיות הבהמה אלו בו להא בנקב בשאט מיטרפא ואילו קנה עד **שחט אם בווטב.** למיפסק רובא: **ואילו שחיטה בגרגרת לא קאני.** לגיחת שחט גרגרת ושהה כדי נשחט הוושט ואת הורידין ת"ש[ח] שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת וגמר שחיטתו בשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרה גמרה לגרגרת לא[ט] בבהמה ומאי גמרה לשחיטה כולה ת"ש[י] הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו שחיטתו בשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרו גמרו לקנה לא בבהמה ומאי גמרו גמרו לוושט ת"ש[כ] כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב עד שמגיע לוושט או לקנה הגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד ורוב עמו ובעולה שנים או רוב שנים תיובתא דרב אדא בר אהבה תיובתא מאי הוי עלה בדקאמרת דלמא שאני התם דאיכא שדרה ומפרקת מאי ת"ש דההוא בר אווזא דהוה בי רבא אתא כי ממסמם קויעה דמא אמר רבא היכי נעביד

תיהני לה סבין לטהרה מידי נבלה. הך פירכא ליתא לר' יוסי דלמר בזבחים פרק חטאת העוף (דף סט:) גבי מלק ומנלאת טרפה לסין מליקה מטהרת מידי נבלה ולדווקא[ג] שחיטה מטהרת[ס] בבהמה אלא לרבי מאיר פריך דקאמר התם נמי דמליקה מטהרת: **רבי היא דתניא כו'.** הוה מני למימר בר קפרא היא אלא דניחא ליה לאוקמי מתניות לעיל כרבי[ע] דקתה רבינו אפרים דהכא ס"ל לרבי דיש שחיטה לעוף מן התורה ובפרק מי שחמר בריני נזיר ושמע מבידו ואמר ואי (נזיר סט:) קאמר גבי פלוגתא דרבי ורבנן דכ"ע כדי לאוכלו בשלות וא"כ לרבי הא קא אכיל כהן מליקה דה"ל פריך[ף] לעיל מיניה למ"ד כדי לאוכלו בשלות ואיל מעתה[ץ] הרי זה בא ללמד ונמלא למד מקיש לבי ואיל לפסולי המוקדשין מה פסולי המוקדשין בשחיטה אף לבי בשחיטה ועוף אין לו שחיטה מדברי תורה אלא מדברי סופרים מאן תנא דפליג עליה דרבי אלעזר הקפר רבי היא[ק] דתניא רבי אומר[ר] וזבחת כאשר לויתיך[ש] במלמד[ת] שנצטוה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה: אחד בעוף: איתמר ר"נ אמר[א] או וושט או קנה רב אדא בר אהבה אמר וושט ולא קנה ר"נ אמר או וושט או קנה אחד קתני אחד כל דהו רב אדא בר אהבה אמר וושט ולא קנה מאי אחד מיוחד (סימן שחט חצאין גרגרת פגימה דחטאת העוף) מיתיבי[ב] שחט את הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הוושט פסולה שחט את הוושט ונמלאת גרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה מעשה ואמרו[ם] כל ספק בשחיטה פסולה ואילו שחיטה בגרגרת לא קתני משום דגרגרת עבידא לאישתמוטי ת"ש[ס] שחט[ע] שני סימנין בעוף פסולה ואין צריך לומר בבהמה ר' יהודה אומר בעוף עד שישחוט את הושט ואת הורידין משום דושט סמוך לורידין ת"ש[פ] שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת וגמר שחיטתו כשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרה גמרה לגרגרת לא[צ] בבהמה ומאי גמרה לשחיטה כולה ת"ש[ק] הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו שחיטתו כשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרו גמרו לקנה לא בבהמה ומאי גמרו גמרו לוושט ת"ש[ר] כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת ובלא רוב עד שמגיע לוושט או לקנה הגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד ורוב עמו ובעולה שנים או רוב שנים

מסוס

עבידא לאישתמוטי שקשה היא ונשמטה ומה לשון נשמטה רומפיר"ו ועדיין אומר אני או ושט או קנה: ר' יהודה א' עד שישחוט את הושט ולא אמר קנה והיאך אמרת או ושט או קנה: לא משום דדשט סמוך לוורידין ועדיין א' אני או ושט או קנה: ומאי לאו בעוף ומאי גמרה גמרה לגרגרת וש"מ או ושט או קנה ומאי גמרו גמרו לקנה והיאך אמרת ושט ולא קנה וכו': קתני מיהת הגיע לושט או לקנה וקשיא לרב אדא בר אהבה: מאי הוי עלה כלומר השתא באיזה ענין אמרינן (אמרינן) או ושט או קנה [או ושט] ולא (ושט) [קנה] אמר ליה כדקאמרינן כלומר כדאקשינן או ושט או קנה לא דלמא שאני

ג) [ל' ליציבא וכ"ה לקמן פה:, וכן גרס הערוך], ד) לעיל כ: [זבחים סח.], ג) [בכורות נג.], ד) [פסחים כה: וש"נ ועיין תוס' סנהדרין עג. ד"ה הני זהן], ה) יומא עה: [לקמן פה:, ו) [עי' רש"י בפי' המומס וזבחת כאשר בזבחים תניתן למדנו שים לוזי בזבחים היאך ישחוט וכן הלכות שחיטה שנאמרו למשה מסיני ע"כ], ז) לעיל י. [תוספות ד"ה ה"ג], ח) [עיין תוס' לקמן נד. ד"ה יכיל ויקרע], ט) [תוספות ריש פ"ג], י) [לקמן כט.], כ) לעיל כא. ל) [זבחים סה:], מ) [חיוב יג.], נ) [לקמן עב:], ס) ל' ושוף, ע) [לקמן יב כג], ע) עיין מהר"ם.

תורה אור השלם

1. אַךְ בְּאֲשֶׁר יֹאכַל אֶת הַצְּבִי וְאֶת הָאַיָּל כֵּן תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ:

דברים יב כב

2. כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנֶךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ:

דברים יב כא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה למדנו וכו' כמי ה"ל למימר: (ב) תוס' ד"ה מיהני וכו' מטהרת כמו בזבחים:

לעזי רש"י

טיניי"א. עָפָר.

פרק"א. ערה אדום.

מוסף רש"י

מלק בסכין. ומליקה לא הוי, דבעלמא של כהן בעינן, ושחיטה לא הוי כלמדינן בכהל שוחטין (לעיל כ:) מפי שהוא מחליד ומפני שהוא דוחק (זבחים סח.). **מטמא בגדים אבית הבליעה.** נבלה היא והאוכל נבלת עוף טהור מטמא בגדים שהוא לנוס בשעה שבולעה ולא נבדים שקודם לכן ולא בגדים שלבשם אחר שהיא במעיו, ואין לה טומאת מגע לגמרי אלא טומאת בליעה זו לבדה, וכולה לפיכך לה בתו"כ מנבלה וטרפה לא יאכל לטומאה בה (ויקרא כב) וכתיב נמי (שם יז) והנפש אשר תאכל נבלה וטרפה נאמרה ובגר וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר ובעוף משמעי קרא (לעיל כ: ערש"ו). **ברבי.** גדול בדורו היה (לעיל יא:). **כאשר צויתיך.** ולא מלינו במורה צוי הזבימה היכן, מכלן אתה למד שנאמרו לו הלכות שחיטה על פה (יומא עה: וכערי"ו לקמן פה:). **שנצטוה משה רבי.** על הלכות שחיטה בעל פה ומ"ש אלא שחט את הורושט. בעוף בסכין, דמשמע דבעוף לא מיירי אלא בשחיטה בלבד, מו לא מיירי בעיקור דבהמה, מו לא מיירי בעוף בשחיטה בוושט ובסומה בגרגרת, הוא הדין לדמיירי בעוף בשחיטה בוושט ובסומה בגרגרת, אלא מסום דגרגרת עבידא לאשתמוטי (לעיל י:). **נשמטה הגרגרת.** מחלה, כלי נערפה (שם). **חותך שדרה.** מוט הלדלה, ומפרקת. עסם הלומר, **בלא רוב בשר.** המקפת בציר כלמדינן בכהל שוחטין (לעיל כ:) נשבדים מפרקת ורוב בשר עמה נבילה ומטמא ומפני מפרקת, הלכך אי הוה מוהך רוב בשר קודם הסימן הוה לה מתה ולא מהניא לה מליקה ומימנין הלכה למשה מסיני הן (זבחים סה:). **חותך סימן אחד.** בחטאת העוף כתיב ולא יבדיל, בני אמיתא הקול ביוקר, הילכך בחד סימן סגי, לעוף הכשרו בסימן אחד (לעיל כא:). **ורוב בשר עמו.** לאחר מליקה הסימן (שם). **שנים או רוב שנים.** בהכל שוחטין (שם) אמרינן שנים לרגלן רוב שנים לר"ש בר"ש והתם פליגי בה בקראי (זבחים סה:).

ב) א מיי' פ"ו מהל' שחיטה הל"ד טוש"ע יו"ד סי' ס':

יג ב מיי' שם הל"ט ממג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כט סעי' ג:

יד ג מיי' שם פ"ג הל"ד טו ועיין שם ממג שם טוש"ע יו"ד סי' כד סעי' טו וכבר נלמפס פרק זה דף רמפ:

ד) [מיי' פ"ו מהלכות שחיטה הלכה יג טוש"ע יו"ד סי' כט סעיף ב]:

טז ה ו ז מיי' שם פ"ב טוש"ע יו"ד סי' כג סעי' ה ועיין בהל"ה בפעיף ב:

טז ח מיי' שם פ"ו הל"ח ממג שם טוש"ע יו"ד סימן כא סעיף ה:

שיטה מקובצת

א) דתניא ר' אלעזר הקפר ברבי אומר. נ"ב ע"י תוס' בכורות דף לב ע"ב: **ב)** דאמר כי האי תנא דקתני עוף אין לו שחיטה: **ג)** דדוקא שחיטת בהמה משהרתה מידי נבלה אלא לר"מ: **ד)** דהכי נמי פריך התם לעיל מיניה ולמ"ד כדי לאוכלו: **ה)** וראשי אותיות למפרע של כאשר הוי: **ו)** וא"ת למאי נ"מ במאי דתלינן בכלבא וקניא כיון דאפי' קניא וכלבא בעי בדיקה: **ז)** דהכא בשמעתין הויא בדיקה משום ספק דרוסה:

רבינו גרשום

פטור מלכסות דנחירתו לאו זו היא שחיטתו: מיתיבי השוחט וצריך לדם חייב לכסות. עכשיו כיצד הוא עושה דיהא פטור נוחרו או עוקרו. מאי לאו בעוף דקא בעי לדמיה לדיניבא כלומר עש והיאך אמרת דנחירתו זהו שחיטתו וחייב לכסות: לא בחיה דקא בעי לדמיה ללבא כלומר פרייא דקדקנין ופטור אבל בעוף מחייב: מלק בסכין מטמא בגדים אבית הבליעה. כלומר מי שמולק דינו ששובר מפרקת וכיון דמלק בסכין לא חשוב מליקה ועכשיו חשובה נבלת עוף ומטמא (נבלת עוף) אבית הבליעה ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה וכו' דכי תבר ליה [ב] כלומר שזו שחיטתו תיהני ליה סכין וכו' הוא דאמר אין שחיטה לעוף כו' סבירא ליה רבי אלעזר הקפר וכו': הרי זה בא ללמד כלומר דכתב כאשר יאכל וכו' כן תאכלנו כלומר ילפינן דבר אחר ממנו והוא עצמו ילפינן מפסולי המוקדשין וכו' ור' פליג עליה דהוא א' דשחיטה לעוף מן התורה: קתני אחד כל דהו דמשמע בין ושט בין קנה. (וכ'): מאי אחד מיוחד שבסימנין כלומר שזהו ושט שהוא חמור לענין טרפה יותר מקנה שזה אפי' ניקב כל שהוא טרפה וקנה בכאיסר האיטאלקי וכו': ואילו שחיטה בגרגרת לא קתני אלא בושט וקשיא לרב נחמן. לא משום דגרגרת

ע) נרמה דל"ל תבר ליה וכו' מיהני ליה סכין וכו' כלומר שזו שחיטתו: הוא דאמר וכו'.